

=====

"

" v e r e n i g i n g "

"

" O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N "

"

" Gido no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag "

" Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD Den Haag t. 684541 "

" Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VN Den Haag t. 634101 "

=====

W E E K B L A D

25e jaargang nr.29

nadruk verboden

20 maart 1981

x in de kantlijn betekent de vraag

" " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na over al wat besproken wordt. Ons onderwerp voor heden dient van actuele aard te zijn. Ik gaf het de titel mee:

W O R D I N G

=====

Want wij zitten op het ogenblik in een wereld in wording, ook al lijkt het de meeste mensen eerder het tegenovergestelde te zijn. Om U dit duidelijk te maken enkele beelden:

Wanneer je te maken hebt met een primitieve samenleving zo hebt je ook te maken met mensen die de delen van hun wereld die zij beheersen kunnen steeds weer exploiteren tot zij voor hen niet meer bruikbaar zijn om dan verder te trekken.

Dergelijke stammen hebben verder de neiging een veelheid aan nageslacht te zien als teken van aanzien. Bezit dus. En wanneer kinderen e.d. niet voldoende zijn kan men zijn rijkdom gemeenlijk ook nog tellen in varkens of dergelijke huisdieren.

Soms bedrijven dergelijke stammen landbouw. In dat geval branden zij een stuk bos eenvoudig af, zaaien daarop één aan twee jaren tot de grond niet meer voldoende oplevert en gaan verder, branden een nieuw stuk bos af etc. zonder zich ooit af te vragen, of zij daarmee soms schade aanrichten.

Je kunt volgens mij stellen dat een systeem waarbij je je weinig of niets aantrekt van hetgeen je het milieu aandoet, mits je maar krijgt wat je begeert, wel het kenteken van onderontwikkelde kulturen kunt noemen.

De meeste mensen denken echter, dat dit alleen geldt voor bepaalde wijzen van beweiding en landbouw. Maar de werkelijke kentekenen liggen toch nog anders. Dergelijke volkeren en groepen bezitten veelal een grenzeloze zelfoverschatting, de neiging alles uit te buiten tot het uiterste zonder ooit te vragen of daaraan konsekwenties verbonden zijn en gemeenlijk ook nog een grote agressiviteit tegenover anderen, zeker

wanneer die anders plegen te leven, denken en handelen.

Al noemt men hen geen stammen, toch zijn ook dergelijke groepen in het westen nog in de meerderheid, zelfs in uw eigen land. Dit is begrijpelijk. Je zult nu eenmaal heel wat dingen moeten leren beseffen en bovendien niet meer alleen aan eigen of groepsbelangen mogen denken voor je er toe zult komen het een wel, het andere niet te doen. Tenminste in dit verband.

Ook andere zaken vallen op. Primitievere volkeren zijn bijgelovig en plegen overigens alleen in zwart-wit verhoudingen te denken. Voor hen is het een zonder meer goed, het ander kwaad en daarmee uit, ongeacht de gevolgen van een dergelijke keuze voor hen of anderen.

Deze primitieve neiging bestaat zelfs bij vele zich progressief noemende groepen, zelfs bij groepen die zich erg druk maken over het gezond houden van het milieu e.d.

Kun je werkelijk zeggen, dat alle atoomenergie altijd verkeerd is? Volgens mij zeker niet. Atoomenergie heeft bepaalde voordelen. Zij heeft op het ogenblik bovendien een ontwikkeling doorgemaakt waardoor zij in de toekomst een energiebron zal worden waarvan een ieder zal kunnen profiteren.

Zoals de zaken er nu voor staan is zij echter nog niet aanvaardbaar, niet geheel goed. Ik denk daarbij aan de problemen. Niet alleen aan de veiligheidsproblemen in reactoren zelf, maar ook aan vragen als het opbergen of verwerken van afvalstoffen zonder gevaar voor milieu of mensheid. Ik meen dat zij niet slecht is, maar niet aanvaardbaar zolang dergelijke problemen niet voldoende duidelijk opgelost zijn.

Wie een stapje boven het primitieve denken en leven uitkomt, zal dan ook niet alleen aan eigen voordeel denken en zal daarnaast ook geen definitief en altijd geldend oordeel spreken, maar beseffen dat er geen absoluut goed of kwaad mogelijk is, maar dat de dingen altijd weer konditioneel goed of slecht zullen zijn.

Elke nieuwe fase in de ontwikkeling van de mensheid kenmerkt zich niet alleen door het verwerven van meer en nieuwe kennis, maar bovendien door een grotere differentiatie van begripswaarden. Men leert beter zien waar de werkelijk belangrijke verschillen liggen en baseert zich meer op bewijsbare feiten.

Zoals in het voornoemde geval het verschil niet ligt in de atoom energiewinning op zich maar in de benadering daarvan en de wijze waarop men afziet van het op zich nemen van verantwoordelijkheden die men niet kan overzien en kansen die men niet kan berekenen.

Het criterium ligt niet in een bijgelovig afwijzen of aanvaarden, maar in een verantwoord en beseft gebruik er van, waarbij men alleen die risico's neemt die men kan verantwoorden tegenover anderen. Het gevaar op zich is niet zo groot. De mensen hebben wel zaken die gevaarlijker zijn en die zeker per jaar meer slachtoffers zullen vergen dan het gebruiken van atoomcentrales voor energiewinning. Maar in die gevallen is de verantwoordelijkheid over zóvelen verdeeld, dat elk voor zich slechts zeer beperkte en kleine risico's zal nemen. In dit geval nemen enkelen een zeer groot risico.

Wat er op neer komt, dat juist degenen die overzicht hebben en de beslissingen nemen moeten beseffen, dat ongeacht de voordelen die zij voor zich verwachten van deze wijze van krachtgewinning, de zaak niet verantwoord kan zijn wanneer anderen het risico moeten dragen voor o.m. de afvalstoffen die soms een halfleven van tienduizende jaren hebben.

Ik kan mij zelfs voorstellen dat heel wat mensen die het hiermede eens zijn zich afvragen, waar dan de wórding wel schuilt. Want in de wereld buiten zich zien zij toch voornamelijk negatieve dingen. Zij zien over het hoofd, dat steeds meer mensen zich bewust worden van dergelijke risico's en een bewuste keuze maken.

Men realiseert zich, dat de houding die b.v. de Usa de laatste weken aanneemt grote gevaren in zich bergt en kan voeren tot een nieuwe wereldoorlog - ook al beseft men wel degelijk, dat er sprake is van een soort bluffpoker. Zij vragen zich af, of de wereld, ook de westelijke wereld, een dergelijk optreden van een voornamelijk bondgenoot wel mag aanvaarden. Goed, Maar aan de andere kant zitten ook mensen die bluffpoker spelen.

Je kunt niet zonder meer zeggen - al zijn er mensen die dit doen - Ussr slecht, Usa goed of omgekeerd. Wel kun je stellen, dat beiden grote staten met grote mogelijkheden zijn, die veel goeds tot stand hebben gebracht, maar één fout vertonen die fataal kan worden: zij zijn alleen bereid te denken vanuit hun eigen systeem en hun eigen machtspositie.

Maar kijk je dan nog verder dan besef je opeens, dat er niet in een, maar in beide landen steeds meer groepen van mensen ontstaan die ondanks hun geïndoctrineerd zijn zelf nadenken en zeggen: moeten wij dergelijke risico's wel nemen? Mogen wij wel zo reageren? Is het niet beter om anders te gaan handelen en hier en daar eens wat water in de wijn te doen?

Wat er op wijst, dat zelfs onder deze omstandigheden er steeds meer mensen komen die zin hebben voor de betrekkelijkheid van de dingen en in een ontwikkeling van de mensheid naar een nieuwe fase - die onvermijdelijk is tenzij de mensheid zichzelf snel en geheel vernietigt - is dit van belang.

Men moet immers leren denken en spreken, eerlijk en oprecht, in betrekkelijkheden en zal niets meer absoluut mogen stellen, wil men enige vooruitgang kunnen boeken.

Er zijn mensen die geen inzicht hebben in de betrekkelijkheid van b.v. onze opmerkingen en benaderingen. Zodat er heel wat mensen zijn die er van overtuigd zijn dat de Orde het vooral begrepen heeft op figuren als de heer van Agt.

Tot op zekere hoogte heeft men daarin zelfs gelijk, want deze leider bezit nu eenmaal eigenschappen die wij voor iemand die leiding moet geven aan een gemeenschap als de uwe niet bepaald florissant achten. Maar dat betekent niet dat wij hem haten of dat hij volgens ons een slecht mens is.

Maar je kunt niet zonder meer alles verwerpen wat de man is of gedaan heeft, aan de andere kant kun je ook niet alles goedkeuren omdat hij dit gedaan heeft. Je kunt volgens mij iemand niet volgen en aanvaarden omdat hij is wie hij is. Zodra een mens in feite dit van anderen gaat eisen en zich weigert neer te leggen bij de mogelijkheid dat hij het ook wel eens verkeerd kan hebben is het gevaarlijk hem al te ver op zijn wegen te volgen. Partijen zullen dit uit partijpolitieke overwegingen vaak doen, maar een redelijk mens mag nooit in die fout vervallen.

Ook in de politiek zou men moeten leren heenzien door al die wit - zwart tekeningen, door al die mooie beloften en voorstellingen die hierbij op een vaak zinloze wijze worden gehanteerd. Zoals men mensen niet kan en mag volgen om hun uiterlijk of woorden alleen. Men moet beseffen wie en wat zij zijn. En iemand die denkt als een jurist zal in vele gevallen niet in staat zijn, de werkelijke betekenis van zijn handelingen voor de mens te beseffen omdat hij te zeer aan regels denken zal en te weinig besef heeft voor menselijke waarden.

Maar je kunt een mens daarom ook niet geheel en zonder meer afwijzen. Je moet in een nieuwe fase van bewustwording in de mensheid allereerst en vooral oog krijgen voor het betrekkelijke van vele verklaringen en zaken. Ook al betekent beseft voor betrekkelijkheid vaak, dat de aspecten zakelijk opeens minder aantrekkelijk worden. Ik beseft dit wel.

Om een voorbeeld te geven, denk eens aan de nu gebruikelijke materialen.

Er wordt op het ogenblik overal en rijkelijk gebruik gemaakt van kunststoffen. In vele gevallen zijn die stoffen inderdaad voor de mens nuttig en bruikbaar omdat zij gebruikt kunnen worden als vervanging voor schaarse materialen. Maar er kleven ook nadelen aan.

Waarom b.v. gebruikt men in vele gevallen niet een natuurvriendelijker materiaal als b.v. glas waar dit mogelijk is? Omdat plastics goedkoper schijnen te zijn en minder arbeid vergen bij verwerking.

Maar glas bestaat uit natuurlijke elementen, kan vele malen hernieuwd worden gebruikt en uiteindelijk opnieuw gesmolten en verwerkt of zonder gevaar voor het milieu of de menselijke gezondheid worden vermalen en op vele wijze gestort of verbruikt.

Plastics bezitten veelal zeer ingewikkelde moleculaire ketens die moeilijk afbreekbaar zijn, terwijl het materiaal zelden opnieuw verwerkt of gebruikt zal worden. Bij vernietiging komen giftige stoffen vrij en blijven resten over die niet zonder meer goed zijn voor het milieu en de gezondheid van de mens.

Ik spreek nu maar niet over alle minder aangename en aanvaardbare stoffen die voor de productie moeten worden gebruikt en in vele gevallen als gas of afval vrijkomen. Maar je moet de zaken proberen te zien zoals zij werkelijk zijn:

Plastics zijn niet slecht zonder meer. Maar zij zijn zeker niet altijd en overal zonder meer goed en vele daarvan gemaakte voorwerpen e.d. kunnen veel beter en duurzamer van andere materialen gemaakt worden die ook nu nog niet te duur en te zeldzaam zijn.

Het is opvallend dat men dergelijke zaken zo moeilijk kan verkopen. Maar wanneer het gaat om meer persoonlijke zaken dan is het kennelijk nog moeilijker de mensen te betrekkelijkheid van de dingen in te laten zien.

Indien wij b.v. de sociale zorgen en zekerheden bezien dan blijkt dat er toch wel steeds meer mensen zijn die zeggen: wij begrijpen dat dit geen absolute waarde kan zijn, want kennelijk is veel van hetgeen wij eens als begerenswaardig nastreefden niet onder alle omstandigheden houdbaar en doenlijk. Men gaat zelfs zover dat beseft wordt dat een sociale zekerheid alleen denkbaar is wanneer degene die deze verlangt een evengrote sociale verantwoordelijkheid daar tegenover wil stellen.

Maar men kan overal zien en wil daarom ook wel beseffen dat bij een toename van de sociale onverantwoordelijkheid een toenemende sociale onzekerheid niet vermeden kan worden, ook niet middels allerhande systemen, subsidies etc.

Je moet de betrekkelijkheid van alle stellingen, instellingen en handelwijzen beseffen voor je als mens een stapje verder kunt gaan komen. Mogelijk denkt u nu, dat ik vooral de verdraagzaamheid zit te prediken, maar dat is toch maar in zeer beperkte mate het geval.

Wij moeten altijd weer begrijpen dat een mens die rijper wordt ook moet leren wegzien over onbelangrijke zaken en verschillen. Hij zal een vergelijk moeten leren maken tussen alle waarden en b.v. niet alleen mogen nagaan wat begerenswaardig is, maar zal ook moeten beseffen wat de kosten daarvan zijn.

Pas dan kun je werkelijk beslissingen nemen en zeggen: dit kan wel dat kan niet. En de mens die in de vernieuwing die zich afspeelt wordt opgenomen en zich daarvan bewust is, zal daarom ook steeds meer beseffen hoezeer hij zich moet aanpassen aan het mogelijke en binnen het mogelijke datgene tot stand dient te brengen wat voor hem en anderen het beste is.

Maar let wel: dat behoeft dus niet voor een ieder werkelijk het beste te zijn. Verschillen van belangen en mening zijn nu eenmaal niet geheel uit te sluiten. Elk voor zich moet dus allereerst handelen vanuit

eigen standpunt en mag het anderen niet kwalijk nemen, dat dezen dit evenzeer doen. Wat een grotere mate van begrip vergt dan nu algemeen aanwezig pleegt te zijn.

Je moogt niets verabsoluteren. Het is mooi wanneer de arbeiders in grote solidariteit optrekken om hun belangen en rechten te verdedigen. Maar zij moeten daarbij niet vergeten wat zij zijn: arbeiders. Wat wil zegger dat al hun rechten en pretenties weg zullen vallen op het ogenblik dat zij geen werk meer hebben. Arbeid bestaat niet om de arbeid, maar om hetgeen daardoor tot stand kan worden gebracht op voor anderen aantrekkelijke en aanvaardbare wijze.

Wanneer je de arbeid niet wilt aanvaarden als een product van omstandigheden maar als recht wilt beschouwen, zul je een geheel andere vorm van gemeenschap op moeten bouwen, waarbij winst en afzetmogelijkheid geen rol meer spelen. Dan krijg je een gemeenschap, waarin het beschikbare product verdeeld wordt onder consumenten die dan ook verplicht worden op te maken wat hen wordt toegedeeld. Maar zover komt men voorlopig nog wel niet. De konklusie moet dus luiden: arbeid is een ~~ru~~ middel dat alleen geldig is zolang het in kosten en productiemogelijkheid aanvaardbaar is.

Het is duidelijk dat zeer veel mensen dit in deze dagen meer en meer beginnen te beseffen, maar dit nog niet toe willen geven. Toch kun je zeggen dat er ontwikkelingen zijn in de richting van werkelijkheidszin. Er is iets gaande, ook al wordt de werkelijke betekenis daarvan nu nog al te vaak begraven onder de puinhopen van stellingen en denkwijze, of rechten uit het verleden.

Daarom ook loopt alles niet zo goed meer. Daarom valt de economie meer en meer in elkaar, daarom komen er steeds meer moeilijkheden in ontwikkelingslanden en worden overal de tegenstellingen groter

Ook wat openlijk kenbaar wordt door grote actie, optreden met macht en geweld en al die dingen is geen teken van een versterken van de oude forten der standen. Het zijn eerder de puinhopen van het verleden die nog niet door samenwerking uit de weg kunnen worden geruimd. Daaronder echter is reeds een vernieuwing gaande.

De maatschappij doet in deze dagen en in dit opzicht denken aan het bos: gevallen blad, dood hout zijn zichtbaar. Maar als je heel goed kijkt zie je reeds jonge zaailingen, bloekmen en gras zich door deze beschermende laag heen worstelen.

Juist in deze zin is er wel degelijk sprake van wording, van nieuw ontstaan en ontwikkelen sprake in de wereld. Het is heus niet alles zo negatief als het schijnt.

O Overal zie je steeds meer mensen die niet meer in absolute termen denken, maar die leren relativieren. Wat voor vele pressiegroepen natuurlijk minder aangenaam is, want steeds meer mensen zullen zich af gaan vragen "wat heb ik hiermede werkelijk te maken? Wat kan ik direct doen? Waarmede kan ik iets doen? Wat moet ik zelf worden of zijn om hier iets tot stand te kunnen brengen?"

Deze mensen vragen niet meer allereerst wat zij van anderen zouden kunnen eisen, maar wat zijzelf kunnen doen. Het antwoord dat zij vinden is in deze dagen lang niet voor een ieder aanvaardbaar, dat beseft ik zeer goed. En waar men met een dergelijke verandering te maken krijgt blijken niet alleen de behoudzuchtigen, maar ook de vernieuwers zich aan verwarringen niet geheel te kunnen onttrekken.

Denk als voorbeeld aan het kraakprobleem. Kraken is op zich zeker gezien de situaties die meer en meer ontstaan aanvaardbaar en begrijpelijk. Het is immers zonder meer duidelijk dat binnen een gemeenschap waar binnen een ieder zoveel mogelijkheden en rechten heet te hebben het eerste recht dat een mens voor zich op kan eisen toch wel ligt in het

heb en van een eigen hoekje om zich terug te trekken en zichzelf te zijn.

Daarbij speelt dan verder niet de vraag of zo iemand 16, 26 of 66 jaar is. Iemand die functioneert binnen de gemeenschap heeft daardoor alleen, dat blijkt steeds weer uit alle stellingen die men verkondigt en alle plannen die men pleegt te maken, recht op een eigen hoekje.

Wanneer dit hoekje om welke reden dan ook niet beschikbaar is of b.v. veel te duur wordt, zodat men dit niet kan betalen, zo lijkt het mij zonder meer een recht van de mens. een dergelijke vrijplaats voor zich en eigen beleven dan te zoeken en in te nemen.

Blijkt dat anderen uit winstoverwegingen hem dit vinden van dat eigen hoekje onmogelijk maken dan lijkt het mij gezien de omstandigheden redelijk en aanvaardbaar, dat men tot zo iemand zegt: jij respecteert mijn rechten en argumenten niet, dus lap ik jouw rechten en argumenten eveneens aan mijn laars.

Men zegt wel eens, dat de heilige koe van deze dagen de auto is, maar ik vrees dat er nog een veel heiliger schijnrund losloopt: de winst. Er worden vele maatregelen genomen, om deze heilige runderen ten koste van alles te beschermen en in stand te houden. Wie deze zaken aantast komt in konflikt met regels die de gemeenschap aanvaard heeft en wil handhaven.

Nu is het zonder meer duidelijk dat de winst vande ondernemer tevens de winst - het inkomen - betekent van degenen die voor hem werken. Het verdedigen daarvan is dus zeker niet alleen maar de zaak en het belang van enkelingen zonder meer en de regels die men zal schenden door b.v. een woning te kraken zijn dus niet alleen regels die het belang van enkelingen beschermen.

De vraag is nu, hoe je in je verzet tegen dergelijke regels en handelwijzen moogt optreden, hoe ver je moogt gaan in je verzet. Wat betekent, dat ook hier geen absolute rechten of regels kunnen bestaan. Je kunt niet zeggen: kraken is het handhaven van een grondrecht dat de mens binnen deze gemeenschap is beloofd, dus alles wat tegen het kraken ingaat kan en mag zonder meer en met alle middelen bestreden en vernietigd worden.

Ik zou zeggen: kraken op zich is goed of tenminste aanvaardbaar, maar men zal moeten beseffen dat hierdoor situaties kunnen ontstaan waarbij konflikten rijzen van grotere omvang en men tegen de regels van de gemeenschap in gaat. Het is duidelijk, dat dergelijke konflikten dan ook zo redelijk mogelijk dienen te worden opgelost. En dit betekent voor beide partijen een zoveel mogelijk, ja geheel vermijden van alle geweld.

De maatschappij-aantasting door middel van het kraken, zoals sommige groepen kennelijk nastreven lijkt mij weinig zinvol. Het is zo iets als iemand die de zeevisserij wil helpen door een blikje sardinen open te maken. De resultaten zijn te klein in verhouding tot de werkelijke problemen van een maatschappijvernieuwing.

De mensen die nog niet betrokken zijn in de wording van de nieuwe samenleving zullen dergelijke dingen geheel bestrijden of geheel aanhangen. Wie meer besef heeft ontwikkeld kiest in feite twee malen positie in het kraakprobleem: voor het kraken en gelijktijdig tegen alle geweld, van welke zijde dit ook moge komen.

Veel ouderen en ook jongeren zien in deze dagen de betrekkelijkheid van de maatschappelijke normen, eigendomsrechten etc., wetende dat je eigendom in feite alleen je zorg is, maar gelijktijdig iets waarop de gemeenschap zonder veel moeite rechten kan laten gelden wanneer het haar vertegenwoordigers uitkomt.

De meer bewsten zullen daarom allen proberen te helpen die voor zich woonruimte proberen te vinden en te nemen, maar aan de andere kant ook alles doen wat in hun macht ligt om te voorkomen dat anderen daarvan het slachtoffer zullen worden.

Wanneer de mensen zo beginnen te reageren en denken ontstaat er een begin van een nieuw bewustzijn. Een uiting hiervan kun je echter niet van heel jonge mensen verwachten. Die zien alles gemeenlijk wit-zwart. En het is nu eenmaal zo, dat zij te zeker van zichzelf plegen te zijn. De betrekkelijkheid van alle dingen ga je eerst werkelijk beseffen wanneer je enkele malen aan de top meende te zijn en weer bent teruggevallen. Tegenwoordig moet je toch wel rond 30 jaren zijn geworden voor er een goede mogelijkheid is, dat je dergelijke dingen hebt meegemaakt.

Het is onredelijk van jongeren te verwachten dat zij alle gradaties zien. Even onredelijk is het echter van ouderen om nog steeds in zwart-wit termen te blijven denken en redeneren terwijl zij wel degelijk weten, dat de zaken heel anders liggen.

Er ontstaat in deze dagen toch werkelijk langzaam maar zeker een andere mentaliteit. Men moet beseffen, dat alle waarden betrekkelijk zijn, dat nooit iets volledig en blijvend waar of zelfs maar mogelijk zal zijn.

Je kunt natuurlijk uitroepen, dat Nederland altijd een veilige haven dient te zijn voor bannelingen en gastarbeiders. Zolang het kan is het altijd prettig, dat een dergelijke mentaliteit bestaat.

Aan de andere kant heb ik het altijd weer dwaas gevonden een extra passagier in een overvolle tram te duwen met het gevaar dat een ander er uitvalt, terwijl degene die er in geperst wordt in feite niet eens zo heel nodig juist nu en met deze tram mee moet.

Bij de benadering van gastarbeiders en vooral illegalen is dit echter wel vaak het geval: zij kunnen immers eenvoudigweg geen deel van de gemeenschap uit gaan maken omdat zij eenvoudig niet beschikken over de nodige mogelijkheden en middelen en geen voldoende investering hebben gedaan in die gemeenschap om rechtens alle voordelen daarvan te genieten. Van hen mag een investering worden verwacht in de vorm van kennis, kunde, betrokkenheid bij het geheel, maar ook wel degelijk in bijdragen aan de kosten en noden van de gemeenschap, waarin zij gast worden.

Je moet begrip hebben voor degene, die hier als gastarbeider wil werken: hij wenst meer te verdienen, meer mogelijkheden te verkrijgen dan in zijn vaderland voor hem toegankelijk waren.

Heb je zo iemand toegelaten en bleef hij zeg 5 of meer jaren hier dan kun je hem niet meer zonder meer wegsturen, dat is wel duidelijk. Hij heeft te veel in de gemeenschap waarvan hij gast is geïnvesteerd. Je kunt mogelijk blij zijn wanneer hij weg wil gaan, maar dat is heel iets anders. Hij heeft zich rechten verworven en zal zich ook aan de gemeenschap wel in die tijd zodanig hebben aangepast, zijn bijdragen daaraan geleverd ook, dat hij in feite beschouwd moet worden als deel van die gemeenschap ongeacht de nationaliteit die hij officieel heeft.

Maar iemand die illegaal binnenkomt, zes maanden illegaal werkt - zo anderen werk voor de neus wegkapende tegen een lage vergoeding - moet men eerlijk zeggen: ga heen, vriend. Je bent geen deel van onze gemeenschap, je hoort hier niet thuis. Hoe tragisch dat ook mogelijk schijnen.

Zeker, het is bitter mensen weg te sturen die een beroep op je doen, maar je moet redelijk blijven. Asiel is een reuze mooie kreet. Maar wanneer je een ieder die daarop een beroep doet zonder meer opneemt bereik je alleen, dat je land op de duur een asylum voor gestoorden wordt.

Voor velen is een dergelijke benadering niet erg aanvaardbaar, maar de feiten blijven. Wanneer de mensen echter gaan begrijpen dat het geen kwestie is van open zijn voor een ieder en alles, maar alleen dan wanneer werkelijk en aantoonbaar een noodzaak aanwezig is en men ook niet alle vreemdelingen weg wil zenden maar alleen degenen die niet voldoende hebben

geïnvesteed om met enig recht op kosten van die gemeenschap allerhande zekerheden te genieten zal de vreemdelingen-haat ook minder worden.

Nuchter bezien heeft alleen iemand die bijdraagt aan het welzijn van een gemeenschap ook rechten binnen die gemeenschap. Dat klinkt niet leuk, maar het is in ieder geval een criterium dat hanteerbaar is en onrecht naar beide zijden voorkomt.

Dergelijke zaken zullen bij de nieuwe mentaliteit in wording wel degelijk een steeds grotere rol gaan spelen. Zeker er zijn veel mensen die voortdurend roepen om rechtvaardigheid, als het even kan voor een ieder in de gehele wereld, maar zij beseffen zelf niet wie zij zijn en wat hun feitelijke rechten en plichten zijn.

Zeker, ik geloof in die rechtvaardigheid als ideaal, maar ik denk niet, dat zij voorlopig ook tot de praktische mogelijkheden behoort en het nastreven hiervan brengt dan ook in deze tijden vaak meer onrecht dan recht tot stand.

Besef dit: wanneer u hier in zoudt willen grijpen in een geschil elders op de wereld zonder de werkelijke situatie, omgeving, mentaliteit en bestrevingen van de partijen voldoende te kennen, doet u het verkeerd. Want zonder inzicht in het geheel is het niet mogelijk juist te oordelen, laat staan juist in te grijpen.

Besef verder, dat u met al uw pogingen tot ingrijpen en invloed uitoefenen geen greep hebt op de werkelijkheid elders. U hebt op de gang van zaken geen invloed en kunt de waarheid gemeenlijk van geen van de beide partijen vernemen.

Mijn vraag is dan: waarom zoudt u zich met dergelijke zaken bezig houden terwijl u zelfs niet in staat bent uw problemen thuis tot oplossing te brengen?

Zeker, wat er gebeurt in Chili, Uruguay, San Salvador of b.v. Zuid Afrika en al die andere landen is verschrikkelijk, onmenselijk ook. Er zijn heel wat zaken die, gezien vanuit ons standpunt, anders zouden moeten, maar besef dan wel, dat dit vanuit uw standpunt is, dus vanuit uw achtergrond, uw wijze vandenken en leven, uw mogelijkheden in uw eigen gemeenschap.

U kunt zeggen "vanuit mijn standpunt en mijn gewoonten van werken en leven is dit onjuist." Maar een ander, die daar leeft in zijn omstandigheden, gewoonten en gebruiken kan dit alles heel anders beleven en bezien. Wat voor u onvoorstelbaar is zal de ander als onvermijdelijk beschouwen. Wat u beide partijen of een daarvan verwijt zal een ieder daar onder vergelijkbare omstandigheden doen.

Let wel, degene die dingen doet die onmenselijk zijn is niet aanvaardbaar, degene die dit bevordert of onstand houdt evenmin. Maar zodra het om individuele acties gaat is het geheel daardoor nog niet verwerpelijk en uw vijand zonder meer. Men moet eerst kunnen begrijpen, de omstandigheden kennen. Dan pas, en zelfs dan nog onder voorbehoud, kan men rechtens oordelen.

Dit is geen kwestie, nogmaals, van enig verdraagzaam zijn of objectiever worden. Het is in feite de basis van een geheel nieuwe wereldbeschouwing.

Ik ben begonnen met te wijzen op de vaak onverantwoorde wijze waarop bijna alle mensen menen alles te mogen exploiteren, of het nu de wereld is of de gevoelens van medemensen. Daarbij dacht ik ook aan fabrieken die allerhande giftige stoffen in de omgeving hebben gebracht. Maar het heeft weinig zin te klagen over het verleden. Je moet er eenvoudig voor zorgen, dat de rommel wordt opgeruimd en dat verdere vervuilingen, wat het ook moge kosten, niet meer voorkomen. Je zult er voor moeten zorgen dat onder geen enkele omstandigheid - ook niet wanneer het gaat om winst of behoud van bedrijven - dergelijke risico's met de gezondheid van anderen genomen kunnen worden.

Maar je zult dan ook gelijktijdig weer ontdekken, dat je geen algemene lijn kunt trekken. Wanneer iemand bepaalde gifstoffen opslaat op een wijze waardoor zij voor anderen geen gevaar kunnen betekenen en niet uit kunnen vloeien e.d. op een wijze waardoor alsnog gevaar zou kunnen ontstaan, moet je niet zonder meer stellen dat dit nu eenmaal gevaarlijke stoffen zijn en dus de opslag verboden moet worden.

Wel dien je te stellen dat degene die dit doet of daaraan meewerkt alle konsekwenties zal moeten nemen, inclusief alle gevolgen van mogelijke fouten en ongevallen.

Rijpheid betekent zeker ook een afname van bemoeizucht. Ik ben bang dat wat dit betreft de wereld en zeker ook nederland niet bepaald verijs gevorderd. Anderen het recht toekennen op eigen wijze te leven en op eigen wijze fouten te maken is op het ogenblik kennelijk nog meer dan je van een rechtgeaarde nederlander moogt verlangen.

De nederlander predikt voortdurend, vaak met zeer veel gedragenheid, hoe anderen zouden moeten leven, wat zij zouden moeten doen. Om, zodra zijn preek is afgelopen, heen te gaan en zelf die dingen te doen die hij zo even bij de anderen nog heeft veroordeeld.

Kwalijk kun je de mensen dit niet nemen. Maar men zou tenminste de feiten en niet alleen de woorden moeten leren zien. De wording van een nieuwe wereld is mede afhankelijk van het vermogen van de mensen om te zien waar onjuistheden schuilen en waar men daarbij zelve betrokken is op welke wijze ook.

Neem b.v. wapenhandel. Je kunt niet stellen dat het zonder meer en altijd onaanvaardbaar is wapens te verkopen, te maken enz. Dat zou te zeer wart-wit denken zijn. Wel moet je stellen dat je verantwoordelijk bent voor het feit, dat maar al te vaak mensen wapens in handen krijgen die dezen niet juist weten te hanteren en die de konsekwenties van het gebruik van een bepaald wapen kennelijk niet kunnen overzien.

Om een voorbeeld te geven: het is onvermijdelijk dat in gebieden als Afrika en Zuidamerika steeds weer oorlogjes losbreken, opstanden uitbreken e.d. Maar het zou wel ideaal zijn wanneer de strijders vanaf heden daarbij beperkt zouden zijn tot wapens als het zwaard en pijl en boog.

Ook dan kan men nog heel veel onjuiste en onaangename dingen doen, maar dan alleen door persoonlijke inzet, door zelf degene te zijn die vecht, risico loopt enz. Dan gaat het om je eigen strijdkracht, wil tot volhouden en kun je mislukkingen op dit gebied niet eenvoudig compenseren door zwaardere wapens aan te schaffen of bommen te leggen die anderen eerst doden wanneer jij ver weg bent en zonder dat je feitelijk met de gevolgen van je ingrijpen direct wordt gekonfronteerd.

Uelaas zal dit altijd wel een droom blijven, want er is zover mij bekend geen enkel handel in pijlen, bogen e.d. die zich tot een machtig en wereldomvattend concern heeft weten op te werken.

Het klinkt alles wat wereldvreemd. Toch zouden de mensen van heden meer en meer moeten gaan beseffen dat het wel mooi en goed is de kagerigen te voeden, maar dat het geen zin heeft hen te voeden die zelf daaraan niets bij wensen te dragen, die hun gewoonten niet willen veranderen en zo voor zich betere levenskansen scheppen.

Ook een besef hiervoor kan de wereld verder helpen door de mensen te dwingen, voor zich op te komen en zich aan te passen zoals reeds de verre voorouders van de mens hebben moeten doen op straffe van uitsterven. Ook hier is alles uit de aard der zaak betrekkelijk. Je kunt nooit zonder meer stellen dat dit of dat altijd de juiste weg is, hoe graag mensen dergelijke uitspraken ook verkondigen.

Niemand kan zeggen, dat het kommunisme slecht is. Daarvoor staat het te dicht bij een daadwerkelijk christendom als leer.

Zoals je niet kunt zeggen, dat het christendom slecht is. De christenen zijn vaak slecht en dwaas, maar het christendom overleeft hen desondanks.

Aan de andere kant kun je ook niet zonder meer stellen dat het kommunisme en de bureaucratische diktatuur die daaruit voortvloeide zonder meer er altijd goed is, zo min als je kunt zeggen dat de socialistische opvattingen en hun centralisme, waarbij alles over vele ambtelijke schijven dient te lopen gezond is, omdat men de vrijheden en de mogelijkheden van de eenling hiermede te zeer aantast.

Maar dat wil nog niet zeggen, dat het socialisme op zich slecht is. Het wil alleen zeggen, dat de praktijk slecht is. Zoals bij het christendom en vele andere stelsels.

Wanneer je leert tussen dezen zaken verschil te maken - en dit gebeurt meer en meer, of je het gelooft of niet - ontstaat een wereld waarin de extremen mogelijk elkander zullen uitroeien, maar de middenmoot in redelijke verdraagzaamheid en saamhorigheid een nieuwe samenleving kan opbouwen met nieuwe mogelijkheden voor een ieder.

Wat het heden betreft: wanneer de mensen alleen maar af moeten gaan zien vaneen zich onder alle omstandigheden eisend en als een recht baseren op de hulp en steun van anderen komt men al een heel eind verder.

Er is immers een term die mij in deze dagen steeds weer pijnlijk treft: de zwijgende meerderheid. Het eenvoudigweg stellen "velen met mij" zonder dat men daarvoor enige andere reden bezit dan eigen overtuiging dat dit zo wel zou behoren te zijn.

Men beroept zich op de zwijgende meerderheid kennelijk omdat men anders wel gevoelt dat men geen recht heeft te eisen of te stellen. Men beroept zich op "velen met mij" omdat men kennelijk beseft dat men zonder een dergelijke achterban eenvoudig niet het recht heeft iets te zeggen. Je geeft in feite toe, dat je geen voldoende argumenten hebt om anderen te overtuigen en probeert nu de ander met de veelheid van hen die deze mening zijn toegedaan te imponeren.

In vele gevallen stelt men ook: ik wil mijzelf waarmaken op deze wijze en mijn medemensen zwijgen. Dus verzetten zij zich niet tegen mij en dit betekent, dat hetgeen ik doe aanvaardbaar en goedmoet zijn.

Vandaar dat ik misselijk wordt van dergelijke termen, die alleen dienen tot het onmondig maken van anderen. Partijdiscipline is ook al een dergelijk woord, waarbij je je eigen geweten maar op moet offeren om te doen wat van je geest wordt.

Trouwens, ook bij woorden als democratisch genomen besluit voel ik onangename kriebels. Want dergelijke termen hebben vaak niets met de werkelijkheid of de wil van het volk te maken, maar dienen alleen om degenen die beslissingen nemen van hun aansprakelijkheden te ontslaan.

Wanneer de mensheid opnieuw in wording is, toegaat op een geheel nieuwe fase van zijn bestaan - wat volgens mij het geval is - zo moet zij leren begrijpen, dat je op geen enkele wijze, ook niet politiek, economisch of anderzins, roofofbouw moogt plegen op de mens en de aarde. Ieder voor zich en God voor ons allen is ondanks alle schone woorden nog al te vaak de praktijk. Maar deze wijze van handelen en denken is al lang achterhaald en zal binnenkort dit in gevolgen duidelijk maken.

De nieuwe mentaliteit, die meer en meer begint veld te gewinnen zegt in feite: Ik, met mijn besef, erken de mogelijkheid en waarde van de anderen met hun besef. Ik zoek naar samenwerking, naar begrip waardoor wij te samen een juister beeld aan de wereld, van de werkelijkheid, tot stand kunnen brengen.

Velen zullen, dit aangehoordhebbende, zich afvragen wat dit alles met werkelijk geestelijke wordingen ontwikkeling te maken kan hebben.

Men beseft niet, dat stoffelijke ontwikkeling en geestelijke mogelijkheden sterk met elkander verbonden zijn. Toen eens de jagersstammen rondtrokken werden zeker wel zo hier en daar zaden en vruchten verzameld. Maar toen de eerste boeren zich vestigden werden zij door alle anderen geminacht. Iemand die steeds in een gebied blijft, mogelijk een kleine kudde heeft en zich verder bezig houdt met het telen van planten kan, zo redeneerde men, niet veel waard zijn.

Toch brachten de boeren in de plaats van een vaak vage jachtmagie de eerste godsdiensten tot stand. Zij ontwikkelden beroeps vaardigheden die alleen bij een langer verblijf op één plaats tot ontwikkeling kunnen worden gebracht en op de juiste wijze worden doorgegeven aan anderen.

Het gevolg was, dat de boeren uiteindelijk een hogere vorm van beschaving gingen vormen, aan de macht kwamen in vele delen van de wereld terwijl de nomaden alleen daar nog enige invloed hadden waar de grond niet vruchtbaar genoeg was of het klimaat niet gunstig. En zelfs toen namen de nomaden veel over van de boeren wat geloof en denken betreft.

Hozeer wij ook zoeken naar geestelijke vooruitgang, laat ons beseffen dat deze direct samen blijkt te hangen met de wijze waarop je als mens werkt en leeft. Maar vergeet dan ook niet, dat je op de wereld nooit werkelijk te klok terug kunt draaien. Je kunt misschien kun je zaken van belang die nu bestaan lange tijd handhaven. Maar dat is alleen mogelijk wanneer allen ongeveer hetzelfde willen en elkander niet te veel misgunnen.

Neem de ecologie. Je kunt wat weg is niet meer terug roepen. Wel kun je steeds meer afstand doen van kunstmatige middelen, chemicalien en ingrepen die buiten het natuurlijke proces en mogelijkheid omgaan. Je kunt in de natuur vaak middelen vinden, waarmee je ongeveer het zelfde kunt doen en eveneens een redelijk resultaat verkrijgt.

Heel wat mensen houden zich met dergelijke methoden bezig en proberen b.v. bepaald ongedierte op planten te bestrijden door hun vijanden uit te zetten waar te veel ongedierte is. Zelfs in het westland doet men dit tegenwoordig steeds meer. Hierdoor herontstaan natuurlijke processen en evenwichten, zij het volgens nieuwe normen.

Ik denk ook aan de wijze, waarop men grote opbrengsten met kunstmest meent te kunnen forceren, terwijl met natuurlijke mest en een goed uitgekien- de wisselverbouw praktisch gelijke resultaten te bereiken zijn.

De mensen gaan meer en meer beseffen, dat je als mens niet tegen of boven de natuur kunt gaan staan, maar dat je er een bewust deel van moet uitmaken om werkelijk goede mogelijkheden voor jezelf te vinden.

Maar dit betekent ook een verandering van mentaliteit, een andere wijze van leven en denken. Het gaat niet alleen om de -volgens mij - betere kwaliteit van gewassen die op meer natuurlijke wijze verbouwd worden, maar ook om het gevoelsleven, het denken, de zelfstandigheid die men dan kent in directe binding aan de natuur.

Dit is maar een enkel punt uit de vele veranderingen die zich op het ogenblik in de wereld aan het voltrekken zijn. Veranderingen, die ook een andere geestelijke instelling, een andere relatie met de medemens en de natuur zelf ten gevolge hebben.

Geestelijk zien wij overal soortgelijke ontwikkelingen. Mogelijk vindt u het jammer dat op het ogenblik twee vastenbrieven- met inzameling - elkander in katholiek nederland bekonkureren. Mogelijk denkt u dan weer in termen als toenemende ontkerstening. Maar in feite bewijzen dergelijke zaken ook, dat er steeds meer mensen komen die los komen van oude tradities en hun geloof op hun eigen wijze wensen te beleven. En ook dat is een belangrijke aanwijzing voor een nieuwe mensheid in wording.

In andere godsdiensten zien wij soortgelijke verschijnselen trouwens. In de islam, het hindoeïsme, boedisme en vele andere godsdiensten zien wij op het ogenblik de strijd van de orthodoxie om zich door te zetten tegen alle mensen die zoeken naar iets, wat beter bij hun denken en wijze van leven past, niet zozeer in geloof danwel in uitingen.

U kunt het zelfzien. Neem de leringen die de Orde u verschaft - niet altijd en evenzeer tot een ieders vreugde en voldoening. Wanneer deze leringen steeds meer bespreekbaar worden ongeacht de bron en steeds meer mensen zich buigen over de ideeën, de inhoud, zich afvragende wat je daarmee kunt doen, zo betekent dit ook dat men is losgekomen van een overmatige verering van de bron.

Men denkt niet meer in termen van: volgens de leer zegt God dit, dus is het onaantastbaar en dit zegt Jansen, dus is het op een onaantastbare wijze verkeerd. Steeds minder vraagt men naar de bron, steeds meer vraagt men naar de betekenis van het gezgde of geschrevene zelf.

Ook dit maakt duidelijk dat er langzaam maar zeker een nieuwe mentaliteit, een nieuwe wijze van denken aan het ontstaan is en wel over de gehele wereld.

Steeds meer mensen ontdekken dat er nog meer waarden zijn dan zwart en wit alleen, dat er veel meer mogelijkheden en wegen zijn voor de mens dan men hem probeert voor te houden. Hij ontdekt meer en meer, die mens, dat hij wel degelijk volgens eigen besef, bewustzijn en persoonlijkheid kan leven zonder daarom nu ook afstand te doen van de dingen die hem dierbaar zijn.

De wereld verkeert in gisting, maar ook in wording. Want steeds sneller blijken de mensen bezig hun denkbeelden te veranderen, steeds feller zoekt de mensheid naar die ene weg waarmee zij werkelijk iets bereiken kan zonder zichzelf tengronde te richten. En steeds duidelijker wordt ook, dat dat dan de weg zal zijn van het midden, de weg die de uitersten mijdt.

Het zal zo ver komen dat mensen zich niet meer afvragen hoe zij anderen ten koste van alles hun visie kunnen opleggen, maar zich eerder gaan afvragen hoe zij het beste met anderen kunnen samenwerken. Er moet een tijd komen, dat mensen niet meer vooral aandacht hebben voor hun prestige, maar voor hun prestaties.

En tijd ook, waarin de mensen in de eerste plaats mens willen zijn, maar dan wel met hun eigen gemeenschap en groep in de eerste plaats. Mensen die steeds meer trachten zelf iets te zijn en zich steeds minder bezig gaan houden met een aan anderen dikteren wat juist is.

Ik zie deze ontwikkeling reeds nu sterk optreden. Er zijn nieuwe krachten in wording, nieuwe processen kondigen zich aan. En nu spreek ik nog niet over alle geestelijke aspecten, die in deze ontwikkelingen steeds sterker op de voorgrond zullen treden:

Paranormale begaafdheid neemt toe. Vreemde vermogens openbaren zich bij steeds meer mensen. Er is een toenemend besef voor de gehele mensheid, ook op wetenschappelijk gebied, voor het gebied dat zolang als occult, ontoegankelijk of onwerkelijk werd gezien.

Ontwikkelingen dus op elk gebied waarop de mogelijkheden en prestaties van een menselijk ego naar buiten kunnen komen spelen zeker een grote rol in deze wording van de nieuwe mens. Maar belangrijk is zeker ook, dat de wereldvisie van de mens verandert, dat hij vanuit zich leert nieuwe dingen op te bouwen - nu niet meer ten koste van of in tegenstelling tot anderen, maar vanuit een begrip voor de ander zowel als een besef van eigen noodzaken en de betrekkelijkheid van eigen wensen en oordeel.

Klinkt u dit nog als een sprookje in de oren? U doet er goed aan met tekenen als genoemd reeds in deze dagen rekening te houden want de

dagen zijn nog niet gekomen voor een uiteindelijke beslissing, maar de aarde beeft, vulkanen treden in werking, de atmosfeer doet vreemde dingen. Maar dit zijn alleen tekenen. Het zijn de mensen die veranderen, het zijn de mensen die in de wording van een nieuwe wereld uiteindelijk voorlopig het laatste woord zullen hebben.

Veel is in deze dagen nog niet noodzakelijk. In deze dagen kunnen degenen die hang hebben naar het oude, naar macht, naar bezit hun spel nog spelen. Maar er komt binnenkort een ogenblik dat het spel met tegenstellingen, het spel van elkaar bestrijden en overschreeuwen dodelijk wordt voor de mensheid als geheel en voor het geestelijk besef van vele mensen in het bijzonder.

Ik zeg u: er is een groei, ontwikkeling, vernieuwing. Steeds meer veranderen de waarden van het menszijn. Neemt de mens voldoende deze nieuwe waarden en mogelijkheden in zich op en leert hij afstand nemen van alle orthodoxe beelden van wat een maatschappij, economie en ideaal behoort te zijn en daarvoor in de plaats praktischer, directer aan het werk gaat gedreven door gevoel van verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor anderen dan word zeker een ondergang voor een groot deel van de mensheid vermeden, breekt er een nieuwe wereld aan.

Wij zien een wereld in wording, een wereld die een groot deel van de nieuw aangebroken aere zal vullen dank zij deze nieuwe fase van menselijk bewustzijn.

Mogelijk wilt u de zaken absolueter stellen, de weg van het midden voorlopig nog mijden. Bedenk dan dat de grootste vrijheid die de mens kent - vaak noemt men haar anarchie - gebaseerd is op een vrijwilligheid van samenwerken.

Zolang men uitersten nastreeft, zolang er uitbuiters zijn is die vrije samenwerking niet geheel haalbaar. Het is begrijpelijk dat u in uw wereld leeft vol machteloze gevoelens, dat u zich gedomineerd gevoelt door pressiegroepen, geteisterd door de angst voor geweld zoals de mensen die des avonds de straat niet meer op durven gaan.

Zoals het begrijpelijk is dat er mensen met verkeerde middelen te hoop lopen tegen de praktijken van sommige projectontwikkelaars en anderen alles doen wat zij kunnen om het bedrog in de politiek steeds weer te ontmaskeren in de hoop, zo uiteindelijk enige duidelijkheid te krijgen over degenen die hen zeggen te regeren.

Maar dit is niet waarlijk het belangrijke. Belangrijk is die andere mentaliteit, die in wording is, dat andere bewustzijn, dat steeds meer een rol speelt op allerlei gebied. Want vooral het laatste is het dat laatste wat de wereld er mogelijk ook u voert tot een andere vorm en wijze van menszijn. En daaraan heb ik in feite dezen avond mijn onderwerp willen wijden.

Daar u geen commentaar hebt nog enkele punten die mogelijk wel aardig zijn om eens te weten:

Realiseert u zich dat niet alleen in Amerika maar ook in Nederland bepaalde leiders die zo even nog populair waren en daarom gekozen werden nu steeds meer inboeten aan populariteit omdat zij zoveel verloren hebben aan geloofwaardigheid?

Realiseert u zich dat er overal nu mensen zijn die bijna wanhopig op zoek zijn naar nieuwe leiders? Zowel in de staat als in de kerken? En realiseert u zich, dat de economie helemaal niet zo vast zit, maar dat hetgeen vastzit in feite eerder een verbruikspatroon is, dat ten kosten van alles gehandhaafd moet worden omdat de industrieën nu eenmaal zijn ingesteld op bepaalde producten en een bepaalde wijze van productie, verwerking en afzet?

Realiseert u zich wel dat men voortdurend zaken duurder maakt dan nodig is en zo de productie daarvan beperkt? Dit terwijl men door een

lagere prijs te vragen het product zodanig zou kunnen afzetten dat er weinig of geen overschotten zouden zijn? Realiseert u zich b.v. dat u rond f 2 betaalt voor boter die - met uw geld - aan Rusland wordt geleverd voor f 0.89?

Melkpoeder wordt in grote hoeveelheden aan de derde wereld weggegeven, zogenaamd om de honger te bestrijden, in feite omdat de opslag meer gaat kosten dan men ooit voor het product zou kunnen hopen te ontvangen? Men zit er mee in de maag omdat de melk zo duur is geworden dat de mensen steeds minder melk drinken terwijl de boeren steeds meer produceren. Het gevolg is dat in steeds meer landen de mensen meer en meer frisdranken gebruiken, Hierdoor steunen zij natuurlijk wel op grote schaal de werkgelegenheid: tandartsen, maagspecialisten, arbeiders, verdeel en verkoopsapparaat. Maar zelfs de suiker, die de tandartsen aan drukke bezigheden hielp maakt meer en meer plaats voor sorbitol- minder gezond, minder voedzaam, maar goedkoper.

Het maatschappelijk patroon is tegennatuurlijk aan het worden: niemand wenst vrije concurrentie maar ook niemand heeft vrede met van boven opgelegde prijzen.

Zakelijke strijd beperken op zich kan aanvaardbaar zijn mits men dan ook bereid is alles, inclusief inkomens en lonen aan strikte banden te leggen. Maar dat durft niemand aan, zodat de maatschappelijke tweeslachtigheid een steeds grotere last wordt voor allen,

Mensen klagen over verlorengaannde werkgelegenheid. Maar beseft men dan niet dat het loonpeil in b.v. de kledingindustrie in uw land rond 7 maal hoger ligt dan in b.v. Tsjechoslowakije. Gebieden waar werkelijke hongerlonen worden uitgekeerd als Hong Kong laat ik buit n beschouwing.

Zeker, de mensen krijgen het loon dat naar zij menen hen te komt. Maar dat betekent dan wel dat nederland op de duur geen kledingindustrie meer overhoudt; tenzij misschien men een zo uitzonderlijk product leert leveren kan dat de hoge prijs - en dus ook het hoge loon - daardoor voor het merendeel van de mensen aanvaardbaar wordt. Maar het ziet er nog niet naar uit dat men daarin ooit zal slagen.

Nederland had eens een katoenindustrie die zo goed en in verhouding zo goedkoop produceerde, dat zij praktisch geheel Azie an katoentjes voorzag. De lonen in die industrie stegen zeer snel, de neiging de bedrijven te moderniseren nam af. De bedrijven gingen failliet, de arbeiders werden werkeloos.

Het op zich al niet al te welvarende bedrijfsleven werd keer op keer aan zwaardere belastingen - soms vermomd als "sociale bijdragen van de werkgever"- onderworpen. Subsidies moesten de bedrijven redden. Maar die subsidies kosten het rijk - dus de belastingbetaler - rond 20% van de uitgekeerde som, rond 32% van elke gegeven garantie anders dan voor handelkrediet.

Realiseer u wat er is gebeurd: Omdat de winst zo heilig werd geschreven, het inkomen in getallen - niet in koopkracht - zo groot werd geschreven ontstond er een crisis. Niet alleen hier, maar ook elders hebben de kleinere bedrijven zich zo zelf beroofd van elke mogelijkheid nog te functioneren, terwijl de staat alle bedrijven waarop zij greep heeft in elk land op de wereld steeds weer zo belast, dat het steeds moeilijker wordt voor nationale industrien om nog winsten te boeken.

Alleen degene die zowel zijn productie als zijn gelden van land tot land verplaatsen kan heeft nog de mogelijkheid door manipulaties zijn heilige winsten te maken, maar dan wel ten koste van de arbeiders en zelfs van de staten.

Ik kan voorbeelden te over geven maar laat dit na. Het is ook zo wel duidelijk dat de mensen het verkeerd doen. De gehele wereld is gewoon

en geobeseerd door getallen en theorien, zozeer dat zij niet meer kijkt naar eenvoudige mogelijkheden die werkelijk bestaan. Dit alles te samen is de oorzaak van de economische slump, de sociale onrust en de grote spanningen in de wereld.

Zelfs de religieuze onrust van deze dagen blijkt hiermede verbonden te zijn, want grote delen van de religieuze onrust blijken in feite gebaseerd te zijn op een vorm van klassestrijd, een verzet tegen elitarisme op elk gebied.

Denkt u werkelijk, dat je een nieuwe groei kunt krijgen wanneer je je steeds maar weer blijft vastklampen aan zaken en stellingen die bewezen hebben niet terzake doende of zelfs verkeerd te zijn?

Indien u werkelijk dit aanvaardt en zoeken wilt naar een andere wijze van leven en werken zo stel ik, dat u allereerst moet zoeken naar een zo vrij mogelijke wijze van leven en werken, waarbij u echter anderen nooit de lasten en verantwoordelijkheid voor uw wijze van leven en werken moogt laten dragen.

Zoek naar een wijze van bestaan waarbij u anderen eerder helpt dan stoort. Dan bent u alleen daardoor reeds een deel geworden van een nieuwe mentaliteit en verbonden met de nieuwe vorm van menszijn die in wording is.

Eh daar laat ik het dan bij. Goeden avond.

-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Het is weer zover. Want elke tweede deel van de avond wordt besteed aan de innerlijke mens ofwel de esoterie.

Ik vindt dat overigens een verkeerde benadering. In mijn tijd had ik een oom die, telkenmale wanneer werk zich aankondigde reageerde met een "eerst even voor de innerlijke mens zorgen.

Dat lag dan in de konspunctieve sfeer, dat wel. Maar de innerlijke mens, ook esoterisch, is iets wat gemeenlijk op het tweede vlak wordt geplaatst.

Te verwonderen is dat niet. De mens vraagt men soms wat esoterisch is om een antwoord te krijgen als: esoterisch? Dat is lichtelijk getikt met innerlijke nevenverschijnselen.

Toch zou men dit innerlijk wat meer op de voorgrond moeten stellen. Er zijn immers zoveel mensen die dit niet doen en dan beweren dat zij er een leven hebben.

Soms denk je nog dat zij gelijk hebben ook, want soms zien zij er uit als levende lijken. Zoek je naar de oorzaak van deze toestand dan blijkt dat zij niet volgens hun idee geen leven hebben omdat de anderen zo slecht zijn, maar dat de werkelijke oorzaak steeds weer is, dat zij het met zichzelf niet eens kunnen worden.

De mensen verhongeren vaak geestelijk omdat zij tussen twee walletjes staan waarvan zij afwisselend zouden willen eten, maar die walletjes liggen juist iets te ver uit elkaar. Het gevolg is dat zij niet tot een beslissing kunnen komen en zo geheel niets tot zich nemen.

Voor het menselijke leven lijkt mij, ook geestelijk, het van groot belang te zijn, dat de mens tevreden is met zijn wereld maar ook met zichzelf. Zelfs wanneer u meent daartoe in geen van beide gevallen enige reden te hebben zou ik u toch willen aanraden, dit eens te proberen. Je kunt nooit weten of er onder alle schijn van verval ook voor u nog iets schoons te voorschijn komt.

Ik heb gehoord, dat men de nachtwacht van Rembrandt heeft ge-restaureerd. De nacht was meteen weg, de wacht bleef staan, maar wel in een geheel nieuw licht.

Misschien is het bij ons ook wel zo: wanneer wij zozeer uitgaan van alles wat wijzelf niet bepaald goed doen verlakken wij ons werkelijkheidsbegrip zo zwaar dat je door de vernis op de duur de feiten niet meer ziet. Waarop wij zeggen, dat ons leven mistroostig en zin-loos is.

De lak er af en je kunt opnieuw beginnen. Wat ben je van binnen waard? Voor een ander mogelijk nog geen halve cent. Aan de andere kant denk ik dat je kijkende naar jezelf jezelf nog voor geen kapitaal zouwt willen missen. Zorg dat je dat doorkrijgt. Want is toch altijd prettig wanneer er tenminste nog iemand is, die je op prijs stelt.

Begin nu maar niet jezelf te vertellen dat je niet deugt en dat je eigenlijk niets waard bent. Dat is alleen maar een uitvlucht, want je wilt jezelf voor een schatten kwijt. De mens is weliswaar bereid soms veel met een paar schatten te delen, maar zelfs dan houdt men een groot deel van zijn innerlijk daar gemeenlijk buiten. Want wanneer je deelt met schatten telt helaas veelal alleen het buitenwerk.

Bedenk dat je wat waard bent, anders zou je zeker niet zozeer op jezelf gesteld zijn. En als je jezelf voortdurend probeert te ontwaarden - zoals veel mensen doen - dan doe je dit alleen maar om niet volgens je innerlijke standing te moeten leven.

Voor mij is esoterie gewoonweg een beetje kijken naar jezelf, in jezelf en beseffen, wat je jezelf waard bent. Ook al formuleert men dit soms nogal eigenaardig.

In deze buurt komt de Heer er altijd weer aan te pas. Nu heb ik zelf altijd meer van Droste gehouden, maar goed. De Heer komt er aan te pas en dan zegt men steeds weer dat die Heer algoed is.

Wanneer je dus jezelf al een heel kapitaal waard bent zal God nog wel wat meer voor je over hebben. Ga er dus maar vanuit dat je altijd wel meer zult krijgen dan je meent waard te zijn wanneer je maar naar het goede streeft.

De mens is gemeenlijk niet gelukkig zonder een streefdatum daarbij. Voor u ligt deze echter op een punt, waar u deze niet kunt overzien. Gemeenlijk zover het dit even betreft kort voor of na het overlijden. En daar de meeste mensen wel graag naar Amsterdam gaan, maar niet overlijden lijkt het mij weinig zin te hebben wanneer je stelt dat een bepaalde fase van bewustwording of bereiking dan en dan voltooid moet zijn.

Zeg gewoon maar tegen jezelf: ach, innerlijk ben ik toch nog wel wat waard, ik heb innerlijk en ook verder toch nog wel een paar goede kanten ook, dus ik behoef heus niet zo bang te zijn eens eerlijk naar mijzelf te kijken.

O, er zijn natuurlijk wel mensen die elke avond voor het naar bedgaan hun zonden opsommen. Ik heb zelfs iemand gekend die dit zo ernstig en perfect deed dat de wekker al afliep voor hij aan slapen toekwam.

Ik meen dat dit een goed gebruik is, maar dat de mens zich niet bepaald behoeft te gedragen als een detaillist in schuldgevoelens; laat ons liever proberen te beseffen dat elke fout die gemaakt en erkend is ook een fout is, die in de toekomst vermeden kan worden.

Wanneer wij dit doen en bovendien nog wat vrede met onszelf kunnen hebben dan loopt alles wel los, daar ons innerlijk de kans krijgt in de periode dat het lichaam rust zich in wat zonniger velden van enige kracht te voorzien.

Gek dat zo weinig mensen hier iets aan doen terwijl zovelen van hen er steeds weer kapitalen voor over hebben om ergens in een ver land aan het strand te liggen en langzaam maar zeke via kreeft kleur en

de tint van gekookte biet te komen tot het geteisterd bruin waaraan zij dan in eigen land een renommé menen te mogen ontleen.

Ofschoon dat nu ook al niet meer helemaal schijnt te gelden omdat de mensen voor hun kleurtje ook naar de zonnebank kunnen gaan. Het is overigens kennelijk een soort zonnebank van lening, want je kunt je bruin krijgen in abonnement zonder zon.

Er zijn heel wat mensen die het met geestelijk klinkende woorden het ook nogal bruin bakken. Maar hebben wij dan een renommé nodig, een soort uiterlijk kenteken dat zegt: wij zijn geestelijk hoogstaand?

Wanneer ik overigens mensen van zich hoor zeggen dat zij geestelijk zeer hoogstaand zijn hebben zij volgens mij geen poot meer om aan de grond te zetten: zij zweven, weten niet waar hun plafond is en maken daardoor menige morele doodsmak voor zij dood zijn.

Houdt je maar rustig. Kun je jezelf aanvaarden, dan kun je bepaalde fouten ook heus wel vermijden. Wat meer is, je kunt met jezelf leven. En iemand die met zichzelf goedleeft heeft over het algemeen ook wel voldoende begrip voor anderen.

Die anderen deugen soms niet helemaal, dat beseft je wel. Maar kom. Waarom zou je anderen dat ook kwalijk nemen niet waar? de arme man of vrouw is innerlijk wat verdoold, nietwaar?

Kijk alleen dat u niet op pad gaat om die ander te credden met een alleen zaligmakend middel. Wat dat gaat lang niet altijd op. Een vriend van mij heeft dat aan den lijve ontdekt. Hij zag een mooi meisje en haar alzalmakend middel. Hij is met haar getrouwd, maar binnen zes maanden was de jus er af en kreeg hij neigingen om hardop help te roepen.

Neem mij niet kwalijk dames. Ik geef toe dat u de gelijke van de man bent in vele opzichten. Maar u hebt toch wel geringe verschillen waarop bijzonder veel nadruk gelegd pleegt te worden.

Beseft dus, dat je veel gemakkelijker kunt leven met anderen wanneer je eerst jezelf hebt leren aanvaarden. Maar wanneer je gemakkelijker ook het leven van anderen meebeleeft, beleef je meer.

Een mens die veel ervaring heeft kan juist beseffen wat hijzelf is en hoe beter je beseft wat je bent en wat er in je bestaat en leeft, hoe gemakkelijker je ook weer zo nu en dan er in zult slagen daarvan ook iets naar buiten te brengen.

Ik heb een kunstenaar gekend. Ik heb natuurlijk indertijd heel wat mensen gekend, maar hij was een echte kunstenaar en niet alleen maar een kunstmaker.

Hij had zich via het impressionisme en enige kubistische tendenzen langzaam ontwikkeld tot iemand met een geheel eigen stijl. Maar de man had een grote fout: al kreeg hij de kans ook, hij had eenvoudig de moed niet, zijn werken tentoon te stellen.

Zelfs wanneer hij je eens een doek cadeau gaf deed hij dit nog met vele excuses. En dat was werkelijk niet nodig. Hij was dan ook van beroep beambte. Niet bij de post. Dat was weer een ander.

Maar hij zetten overdag stempeltjes in dienst van de overheid en op rijkskosten, terwijl hij zijn avonden en zondagen doorbracht met verf en dromen.

Die man had waarschijnlijk een goed, bekend en groot kunstenaar kunnen worden wanneer hij de moed had gehad omdatgene wat in hem leefde en datgene wat hij voortbracht ook naar buitentoe te brengen.

Maar hij zag overal andere stijlen, actiepainting als b.v. van Appel, en sprak "wat ik doe is daarbij vergeleken niets." Of hij keek naar van Dongen en dacht "mijn portretten zijn veel te vet."

De man heeft voor zich veel mogelijkheden verknoeid door zijn ontkenning van de noodzaak om wat je bent en voortbrengt ook naar buitentoe

kenbaar te maken.

Wanneer u esoterisch, innerlijk, alles bereikt hebt en u kunt het niet naar buitenbrengen, tentoonstellen, zult u ook nooit weten wat het werkelijk waard is, nietwaar?

Daarom geloof ik dat wij in de esoterie ook moeten zeggen: zelfaanvaarding, innerlijke vrede, werken met de erkenningen die wij in ons hebben is goed, maar dat wel zo dat er ook buiten nog iets van te merken is.

Wanneer de anderen dan een erg slechte kritiek geven mag je rustig zeggen dat zij er geen verstand van hebben. Dat doet bijna elke artist. Maar je krijgt in ieder geval wel door, dat er bepaalde zaken of kleinigheden zijn waar je eens goed op moet letten.

Een verre neef van mij - die eigenlijk een nicht was, al zei je dat in die tijd niet hardop - kwam figuurlijk steeds in moeilijkheden omdat hij zo graag en zo uitstekend kookte. Maar hij dorst voor deze liefde niet uit te komen.

Wanneer hij dus gasten had nam hij dezen mee om te eten in een gasthuis waar men nog een table d'hôte kende. Het vlees was daar zo taai dat je soms vreesde dat men de gas heer zelf geslacht had, want die was ruim 70, laattig en een ouwe taaie.

Hij had zijn gasten zelf veel beter kunnen onthalen, maar hij dorst niet, bang dat men "er iets van zou denken". Deze neef is voor mij nog nu een voorbeeld, al is het dan niet bepaald lichtend:

Datgene waarin je goed bent, wat je goed kunt, dat waarvan je voelt dat het overeenstemt met je innerlijk, dat moet je ook zijn. Want zonder dat is esoterie eenvoudigweg een waardeloze term.

Waarmede ik dan enkele altans volgens mij esoterische uitlatingen gepleegd, zodat ik nog enkele opmerkingen voor eigen rekening mag gaan maken.

De dingen moet passen. ik kende een vriendin van een vriendin van een zuster van mijn tante die zich altijd parfumeerde met muguette, met een geur van lelietjes van dalen. En kennelijk vooral de dalen.

In de lente deed dit verfrissend aan, maar rond de kerst was het een vreemde geur. Ik ontbeerde dan iets. Had zij dan naar dennegeur geroken dan zou je gezegd hebben: daar komt het kerstvrouwkje. Maar nu was het eerder wat zielig, zo iets van "de lente is verdwaald." Haar uiterlijk paste dan wel bij het najaar, maar haar geur was te pril. Bijna geschikt voor 1 april.

Mij rees de vraag of het dan niet erg belangrijk is, zelfs met dergelijke dingen, in het leven alles wat in evenwicht te houden, te zorgen dat wij een eenheid vormen met alles rond ons. Wanneer de lente pretendeert herfst te zijn maakt zij zich belachelijk. Maar ook omgekeerd.

De winter bezit eigen warmte, charme, gezelligheid. Doe dan niet of je de zomer bent want voor je het weet loop je een dubbele longontsteking op.

Durf te zijn zoals je bent. Niets is belangrijker dan te aanvaarden dat wij nu eenmaal zijn zoals wij zijn en ons dan zo goed mogelijk aan te passen een de wereld of sfeer waarmede wij te maken hebben. Zelfs details zijn daarbij vaak van groot belang.

Mijn raad: wees jezelf, waar je ook bent. Vindt vrede met jezelf. Zoveel vrede dat je een klein beetje gelukkig kunt zijn. Want geluk straalt af, kan op anderen overspringen. Dan betekenen je voor anderen iets. Aanvaardt dus niet alleen de innerlijke waarheid, maar ook de uiterlijke mogelijkheden zoals die zijn om daardoor betekenis te kunnen hebben in de wereld waarin U leeft.

Goeden avond.

(beide onderwerpen bekort,
eerste onderwerp geredigeerd)

d.d. 20 maart 1981